

Dětství Ludvíka XIV.

Slunce se přiblížilo k Zemi

Takto vzletně popsal slavný okamžik jeden z dvorních astronomů, přestože byl vědec a dobře znal zákony pohybu vesmírných těles. Na tento okamžik Francie čekala dlouhých dvacet tři let: královně Anně Rakouské se konečně narodil dauphin.

5. září roku 1638 přivítaly salvy z děl veliké a zdravé dítě, které přišlo na svět dokonce se dvěma zoubky! Syn Ludvíka XIII. se nenarodil v Paříži, ale na nedalekém zámku Saint-Germain. Na tomto místě – tehdy tu ještě stával původní středověký hrad – prožil ve 14. století několik měsíců svého mládí pozdější český král Karel IV.

Teď tu vyrůstal budoucí francouzský král. I když mu bylo teprve pár týdnů, byl obklopen sedmnáctičlennou družinou: měl dvě kojné, dvě chůvy, sedm služebných, dvě pážata, dva sluhy, pradlenu a kuchaře. Ti všichni se starali pouze o dauphinovo blaho. Plenky a povijany pro novorozeně dorazily až z Říma, posvěcené samotným papežem.

Křest Bohem seslaného

Dva roky po dauphinovi se Anně narodil další syn, Filip, říkalo se mu Monsieur. Král byl šťastný, už dávno přestal věřit, že bude mít dědice – a teď měl náhle syny dva!

Štěstí však bývá vrtkavé, zanedlouho se Ludvík XIII. roznemohl. Jeho první ministr, kardinál Richelieu, byl v té době už po smrti. Král cítil, že se blíží jeho konec, proto začal rychle jednat.

Nehodlal čekat, až bude dauphinovi sedm let, což byl věk předepsaný pro velký královský křest. Slavnostní křtiny narychlo uspořádali už v březnu 1643 a dauphinovi šel za kmotra kardinál Jules Mazarin, králův nový první ministr.

Princ dostal královské jméno Ludvík s přídomkem Dieudonné neboli Bohem seslaný. Celý obřad zvládl čtyřletý chlapec dokonale, všechny předepsané latinské odpovědi odříkal stejně samozřejmě, jako by žádal o krajíc chleba nebo o sklenici mléka. Dvůr i Pařížané mohli na čtyřletém dauphinovi oči nechat. A Ludvíka jejich zájem těšil.

Čtyřletý král

Za pár týdnů královny choroby propukly naplno. Trpěl tuberkulózou trávicího ústrojí a k ní se přidal i zánět pobříšnice. Dnes bychom krále dokázali zachránit. Pouze s klystýry a pouštěním žilou byli však tehdejší lékaři naprosto bezmocní.

Filip

Ludvík XIII.

Ludvík XIV.

Závěr

Král Ludvík XIV. panoval nejlidnatější zemí Evropy, Francie měla tehdy osmnáct milionů obyvatel, třikrát víc než středoevropská říše Habsburků. V zemi se mluvilo nejen francouzsky, ale i bretonsky, provensálsky, okciténsky nebo vlámsky. V 17. století se úřední jazyk konečně ustálil. Francie se stala sebevědomou mocností.

Francie se stala i zemí práva a pořádku: Ludvík reformoval právní řády, sjednotil záznamy v matrikách, zřídil výuku práv na všech francouzských univerzitách.

Jeho Francie se rozpráhla do všech směrů. Navázala styky s Ruskem, s Čínou, se severní Afrikou. Především ale podporovala osady v Americe, u ústí řeky Mississippi. Do Louisiany mířily lodě plné černých otroků: měli pracovat na tabákových a bavlníkových plantážích. I na ně král myslel. Zavedl „Code Noir“, zákoník o otroctví. V rámci možností polidštil postavení dosud bezprávných bytostí. Zaručil jim nárok na odpočinek, na oděv, na péči v nemoci, na možnost zůstat pohromadě se svými dětmi.

Král myslel i na chudé lidi doma: stavěl nemocnice, útulky, chudobince. Zaváděl pouliční osvětlení, posiloval policejní ochranu, pro válečné vysloužilce nechal vybudovat Invalidovnu v Paříži.

Vznešené Ludvíkovy paláce a parky dnes poněkud zastíňují jeho zásluhy o Francii. Příčina je prostá: všechny zákony i reformy se jednoho dne přejíží. Sedmdesát let po smrti Ludvíka XIV., roku 1789, otrásla francouzským dějinami jedna z nejvýznamnějších revolucí v historii lidstva a změnila mnohé. Hořely paláce, kláštery i chrámy.

Na versailleský palác a zahrady ale revolucionáři ruku nevtáhli, snad jim v tom zabránila úcta k mimořádné kráse budovy? Revoluci ale přežilo i duchovní bohatství národa, včetně rozverných veseloher pana Molièra, které zachytily život ve Velkém století.

Molière & Pierre Corneille Jean Racine

7 převyprávěných her v historických souvislostech

S použitím překladů *Vladimíra Mikeše*, *Jiřího Zdeňka Nováka*, *Svatopluka Kadlece* a *Gustava Francla* převyprávěla, historickými vstupy doplnila a ilustrovala *Renáta Fučíková*

Odborná revize *PhDr. Zdeněk Vybíral, Ph.D.*
Odpovědná redaktorka *Radka Flalová*

Grafická úprava *Filip Heyduk* (Heyduk, Musil & Strnad s. r. o.)
Sazba *Ondřej Fírek* (Heyduk, Musil & Strnad s. r. o.)

Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2017 jako svou 1699. publikaci
Vydání první. Text AA 6.5. Stran 192
Vytiskla Těšínská tiskárna, a. s.
Doporučená cena 398 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-898-1